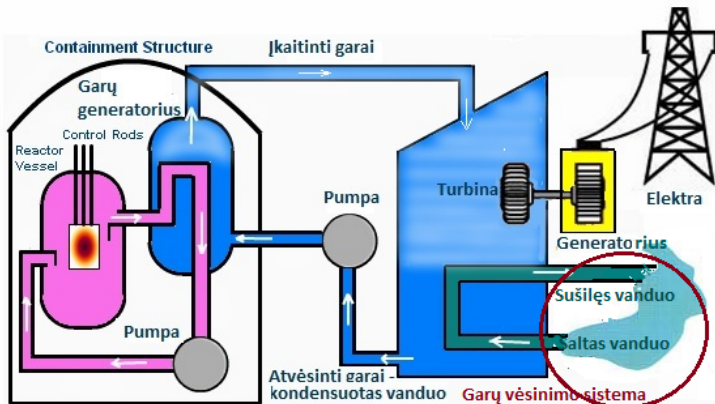

Vanduo yra reikalingas atominės elektrinės kasdieniniam veikimui, taip pat ir saugumui avariniuose atvejuose. Mat vandens temperatūra žema ir gali atvėsinti įkaitintą medžiagą. Todėl visos atominės elektrinės pastatytos arti vandens šaltinio.

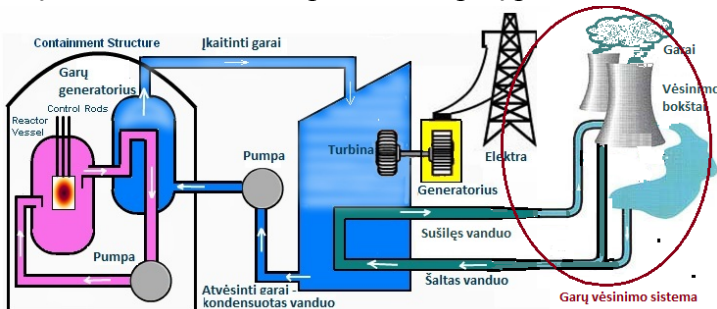
Atominis kuras įkaitina vandenį ir paverčia jį į garus. Garai varo turbiną ir sukuria elektrą. Tie garai tada atvėsunami ir paverčiami į vandenį. Atominis kuras tą vandenį vėl įkaitina ir elektros kūrimo ciklas kartojasi.

Garų vėsinimo sistemos yra dvejopos – atviroji sistema ir uždaroji sistema.

Atviroji garų vėsinimo sistema

Atvirojoje sistemoje vanduo įtraukiamas, jis atvėsina elektrinės garus, tada grįžta į vandens šaltinį. Grąžinamo vandens temperatūra truputį pakilus.

Uždaroji garų vėsinimo sistema

Uždarojoje sistemoje sušilęs vanduo nesiunčiamas atgal į ežerą ar upę (ar kitą vandens šaltinį). Verčiau, jis siunčiamas į vėsinimo bokštus, kur jis išgaruoja. Atvėsęs neišgaravęs vanduo grąžinamas vėsinti elektrinės garus.

Atviros vėsinimo sistemos sunaudoja žymiai mažiau vandens, bet šiek tiek pakelia vandens šaltinio temperatūrą. Tai gali paveikti ten gyvenančius gyvius.

Uždaros vėsinimo sistemos nepakelia vandens šaltinio temperatūros. Tačiau šios sistemos sunaudoja žymiai daugiau vandens, išsiųsdamos jį į orą garų forma.

Netoli Lietuvos statomos dvi atominės elektrinės – Astravo ir Kaliningrado

Baltarusija stato atominę elektrinę Astrave. Ji naudos Nemuno vandenį garų vėsinimui. Tai reiškia: arba ji sumažins kiekį vandens Nemune, arba pakels Nemuno vandens temperatūrą. Abi vėsinimo sistemos gali turėti poveikį Nemune gyvenantiems gyvims. Taip pat gali turėti poveikį žmonėms, gyvenantiems Vilniuje.

Baltarusija pasirašė Espo konvenciją. Pagal šią konvenciją, ji turi atsakyti į tam tikrus klausimus apie statomą atominę elektrinę. Lietuvos vyriausybė 2009 m.

paprašė, kad Baltarusija atsakytų į jos klausimus. Lygšiol ji nėra atsakiusi į visus Lietuvos klausimus.

Lietuvos aplinkos ministras Valdas Adamkus (iš balsuotojas.balsas.lt)

Vasarį Lietuvos Aplinkos ministras Valdas Adamkus susitiko su

Baltarusijos ambasadoriumi. Jis priminė, kad Lietuva dar laukia atsakymų į klausimus apie Astravos atominę elektrinę. Taip pat skatino ambasadorių pradėti derybas su

Lietuva apie Nemuno valdymą. Derybomis galėtų bendrai nustatyti teisinį Nemuno reguliavimą.

Ar tau buvo įdomus straipsnis? Ar kažkas išmokai? Ar gerai daro lietuviai,

reikalaujanti, kad Baltarusija atsakytų į jos klausimus? Ar manai, kad derybos apie Nemuną būtų vertingos? Kuris kitas kraštas, manai, turėtų dalyvauti? Parašyk mums: redaktore@laikai vaikams.org

Žodynėlis.

atominė elektrinė: įmonė, kuri gamina elektrą naudojant radioaktyvinį kurą; *nuclear power plant*

avarinis: esantis labai blogoje, nelaimės padėtyje; *emergency*

šaltinis: iš kur kas gaunama; *source*

kuras: kūrenimo medžiaga; *fuel*

garai: į ką pavirsta vanduo, kai jis įkaista; steam **vandens garai virš arbatos puoduko:**

Espo konvencija: Jungtinių Tautų Poveikio aplinkai įvertinimo tarpvalstybiniame kontekste konvencija (dar žinoma kaip Espoo konvencija). Tai yra tarptautinė sutartis, priimta 1991 m. Espo mieste, Suomijoje. Ji įsigaliojo 1997 m. rugsėjo 10 d. Tai pirmasis daugiašalis susitarimas, pateikiantis detalias tarpvalstybinio poveikio aplinkai vertinimo taisykles ir jų procedūrinius reikalavimus; *ESPOO Convention*

Aplinkos ministras: Vyriausybės narys, atsakingas už aplinką; *Minister of the Environment*

derybos: pasitarimas, vedantis prie sutarimo; *negotiations*

teisinis: turintis pagrindą įstatymuose; *legal*